

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 38
din 05.05.2010**

Dosar nr.: 227/2009

Petiția nr.: 5450/26.05.2009

Petent: S N

Reclamat: Judecătoria Buzău, prin reprezentant

Obiect: afiș postat la instanța de judecată cu privire la prioritatea la dosare a consilierilor juridici și a avocaților precum și soluționarea acestor dosare cu prioritate

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

I.1.1. S N , cu domiciliul în

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatelor

I.2.1. Judecătoria Buzău, cu sediul în cu sediul în Buzău, Bd. N.Bălcescu, nr.8, jud. Buzău

II. Obiectul sesizării

2.1. Afiș postat la instanța de judecată cu privire la prioritatea la dosare a consilierilor juridici și a avocaților precum și soluționarea acestor dosare cu prioritate de către instanța de judecată.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin petiția înregistrată cu nr. 5450 din 26.05.2009 redirectionată de Consiliul Superior al Magistraturii, petentul arată că printr-un afiș pus pe ușa camerei 39 a Judecătoriei și pe ușa arhivei, se precizează că avocații și

consilierii juridici au prioritate la dosare în conformitate cu regulamentul de ordine interioară a instituției.

3.2. De asemenea, petentul arată că potrivit regulilor cutumiare ale instanțelor buzoiene, soluționarea dosarelor consilierilor juridici precum și ale avocaților se face cu prioritate de către instanța de judecată.

IV. Procedura de citare

4.1. Urmare sesizării înregistrate sub nr. 5450 din 26.05.2009, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul plângerii Consiliului Superior al Magistraturii. Prin adresa înregistrată cu nr. 5668 din 03.06.2009 a fost solicitat punctul de vedere de specialitate al CSM, fără a avea calitatea de parte în dosar.

4.2. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.3. Prin adresa nr. 5685 din 03.06.2009 a fost citat petentul. Prin adresa nr. 5684 din 03.06.2009 a fost citată Judecătoria Buzău. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 14.07.2009. La termen, părțile nu s-au prezentat. Dosarul a fost dezbătut și soluționarea amânată urmare deliberărilor din data de 22.07.2009, 18.08.2009, 02.09.2009, 29.10.2009, 03.11.2009, 12.11.2009 și 26.11.2009.

4.4. În perioada 28 noiembrie 2009 – 22 aprilie 2010, Colegiul CNCD s-a aflat în imposibilitate de a organiza deliberări. Urmare încetării succesive a mandatelor a 6 membri în Colegiul CNCD, s-a declanșat procedura de numire de către Parlamentul României, potrivit art. 22 alin. 2 și art. 24 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 27/20.04.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 22.04.2010 au fost numiți noii membri ai Colegiului CNCD. Dosarul a fost soluționat în data de 05.05.2010.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Petentul susține că, în conformitate cu art. 16 din Constituția României, mențiunea afișului aflat pe ușa camerei nr. 39 a Judecătoriei Buzău, precum și pe ușa arhivei, prin care se precizează faptul că "Avocații și consilierii juridici au prioritate la dosare în conformitate cu regulamentul de ordine interioară al instituției", este discriminatorie și anticonstituțională.

5.1.2. De asemenea, petentul arată că potrivit regulilor cutumiare ale instanțelor buzoiene, soluționarea dosarelor consilierilor juridici și avocaților se face cu prioritate de către instanța de judecată.

5.1.3. Petentul susține că aglomerația de la respectivele birouri de înregistrare și arhivă va exista până în momentul în care Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești se va sesiza și va debloca posturile vacante pentru buna funcționare a actului de justiție.

5.1.4. Petentul arată că în nicio lege din România și din Uniunea Europeană nu se menționează faptul că anumite categorii de persoane sunt mai favorizate decât altele. În acest sens, petentul solicită instituțiilor în cauză achiziționarea de aviziere corespunzătoare în vederea fișării cauzelor care vor fi soluționate în ziua următoare precum și pentru publicarea oricăror informații de interes public.

5.1.5. De asemenea, petentul solicită scoaterea respectivului articol din regulamentul de ordine interioară al instituției și eliminarea oricăror forme de discriminare. Totodată, petentul solicită întreprinderea măsurilor necesare pentru ca sediul Tribunalul și Judecătoria Buzău să intre în "patrimonial național și european", conform Legii nr. 157/1997 privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului architectural al Europei, deoarece clădirea tribunalului și judecătoriei împlinesc anul acesta memorabila vârstă de 100 ani.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induce distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

6.3. De asemenea, Colegiul Director reține deciziile Curții Constituționale prin care s-a statuat că **principiul egalității nu se opune ca o lege să stabilească reguli diferite în raport cu persoane care se află în situații**

diferite (Decizia nr.256 din 17 iunie 1997, Decizia nr.154/2001, M.Of. nr.387/2001, CDH 2001, p.914–915). De asemenea, atât în doctrina, cât și în jurisprudența constituțională s-a statuat în mod constant că **principiul egalității în fața legii nu înseamnă uniformitate, ci presupune instituirea unui tratament egal în situații care nu sunt diferite**. De aceea, nu sunt excluse, ci, dimpotrivă, sunt admise soluții legislative diferite pentru situații diferite. (Decizia nr.113/2001, M.Of. nr.317/2001, CDH 2001, p.757; Decizia nr.139/2001, M.Of. nr.330/2001, CDH 2001, p.851) **Curtea Constituțională a reținut că instituirea unor reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor unor categorii de cetățeni care se află în situații diferite nu este contrară art.16 alin (1) din Constituție**. (Decizia nr.294/2001, M.Of.nr.21/2002).

6.4. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

6.5. Din acest punct de vedere, sub aspectul incidenței art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, în primă instanță, Colegiul ia act de faptul că în opinia petentului faptele de discriminare sunt circumstanțiate corelativ postării unui anunț pe ușa camerei nr. 39 a Judecătoriei Buzău precum și pe ușa Arhivei, prin care se precizează că: „Avocații și consilierii juridici au prioritate la dosare în conformitate cu regulamentul de ordine interioară al instituției”. Subsecvent, actele de discriminare imputate vizează soluționarea cu prioritate de către instanța de judecată a dosarelor consilierilor juridici și a avocaților.

6.6. În raport cu principiul inversării sarcinii probei în materia nediscriminării, prevăzut în art. 20 alin.6 din O.G. nr. 137/2000, republicată, astfel cum a reținut în jurisprudența sa, (a se vedea Hotărârea nr. 180 din 17.07.2007, Hotărârea nr. 440 din 30.07.2008, Hotărârea nr. 292 din 14.05.2009 și altele) Colegiul a precizat că potrivit acestui principiu, persoana interesată, în cazul nostru, petentul, trebuie să indice suficiente elemente care permit presupunerea existenței unei discriminări. Aceste elemente pot fi considerate ca mijloace de probă în sprijinul existenței unui tratament diferit (excludere, restricție, preferință, deosebire) aplicat petentului direct sau indirect, însă trebuie precizat că raportat la prevederile art.20 alin.6 obligația care incumbă petentului este de „a dovedi existența unor fapte” ceea ce ne situează în domeniul principiului general al sarcinii probei ce revine petentului de a dovedi fapte, însă, ca excepție, legiuitorul stabilește, „fapte care permit a presupune existența unei discriminări directe sau

indirecte”, astfel cum e definită de O.G. nr.137/2000, republicată. Acest aspect, impune din punct de vedere procedural, obligația petentului în susținerea afirmațiilor sale de a dovedi existența unei fapte, de natură a da naștere unei prezumții de tratament diferit aplicat. În acest moment, persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. Or, sub acest aspect, se poate constata fără dubiu că rezultă excepția de la materia dreptului comun în ceea ce privește sarcina probei, devreme ce petentului nu îi incumbă obligația de a dovedi lipsa justificării tratamentului diferențiat (deosebire, excludere, restricție, preferință).

6.7. Desigur, trebuie subliniat că nu este impusă dovedirea unui fapt negativ cât a unui fapt pozitiv concret strâns legat de o justificare obiectivă și rezonabilă. În absența unei explicații “de nevinovăție” de natură a răsturna prezumția că un criteriu interzis a stat la baza tratamentului diferit, o jurisdicție sau o altă instanță competentă este în drept să constate existența unei discriminări. Aplicarea principiului inversării sarcinii probei este în mod similar contextualizat de Curtea Europeană de Justiție care arată că în cazul în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza *Bilka Kaufhaus*, parag.31; cauza *C-33/89 Kowalska* [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza *C-184/89 Nimz* [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza *C-109/88 Danfoss* [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza *C-127/92, Enderby* [1993] ECR 673 parag. 16.)

6.8. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 828 din 16 februarie 2009 a reținut că în economia Ordonanței nr. 137/2000 dispozițiile articolului 2 care definesc formele de discriminare (n.n.), “sunt consecutive celor din articolul 1 alin. (3), care prevăd cine este subiectul obligației de a respecta principiul egalității între cetățeni - garantat de art. 1 alin. (2) în exercitarea drepturilor constituționale ale cetățenilor: “Orice persoană juridică sau fizică are obligația să respecte principiile egalității și nediscriminării”. Din coroborarea aceluiași texte (art. 1-2) rezultă obiectul discriminării: titularii drepturilor constituționale enumerate în special în art. 1 alin. (2), îngrădiți ori împiedicați în exercițiul lor”.

6.9. Colegiul constată că petentul invocă vătămarea drepturilor sale prin efectul discriminatoriu, în opinia sa, a unei dispoziții afișate de partea reclamată. Din actele dosarului însă nu se prezumă nici nu rezultă o încălcare efectivă de către autoritatea în speță (ori angajați ai autorității indicate) a unui drept prevăzut de lege în fața instanțelor judecătorești, cât un anunț ce cuprinde o regulă care, în forma edictată, produce un efect prezumtiv discriminatoriu. Or, în speță nu se pot reține niciun fel de mijloace probatorii de natură a aprecia săvârșirea unei fapte propriu zise de discriminare directă sau indirectă împotriva petentului de

către autoritatea reclamată, prin reprezentanții acesteia, ce are ca izvor regula edictată în cauză.

6.10. Pe de altă parte, alegația potrivit căreia instanța de judecată soluționează dosarele consilierilor juridici și a avocaților cu prioritate față de dosarele în care justițiabilii nu au această calitate, nu poate fi analizată de Colegiul C.N.C.D. deoarece o asemenea împrejurare vizează indisolubil activitatea de îndeplinire a justiției. Jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „jurisdicție administrativă” ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, republicată, este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.) iar actul per se, este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești. Aceste aspecte sunt statuate de prevederile art. 16 (independența organului care emite actul), art. 20 (procedura specială), art. 20 alin.6 (principiul contradictorialității și al dreptului la apărare), art. 20 alin.7 (obligativitatea motivării actului), art. 20 alin.9 (procedura de atac în fața instanței de contencios administrativ) din O.G. nr. 137/2000 republicată în temeiul Legii nr. 324/2006 (lege organică) pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000. De altfel, caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul CNCD a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (între altele decizia civilă nr. 1960 din 15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție) Prin Decizia nr. 1.096 din 15 octombrie 2008 și ulterior Decizia nr. 444 din 31 martie 2009 și Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a statuat ca „CNCD este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art.124 privind îndeplinirea justiției și art.126 alin.(5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare”.

6.11. Ca atare, se naște întrebarea legitimă, în ce măsură pe calea controlului jurisdicțional prevăzut de O.G. nr. 137/2000 republicată, C.N.C.D. poate să constate existența unor situații discriminatorii în legătură cu soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești ori în legătură indisolubilă cu activitatea de îndeplinire a justiției de către instanțele judecătorești. A admite că CNCD are competența *ratione materiae* de a analiza aspecte ce derivă din procedurile desfășurate în fața instanțelor de judecată, ar presupune, în primul rând, instituirea unei modalități complementare de control a unei hotărâri, iar în al doilea rând, o substituie în prerogativele Consiliului Superior al Magistraturii, instanța în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorului.

6.12. Nemulțumirile părților dintr-un proces cu referire la modul concret de soluționare a cauzelor trebuie să îmbrace forma căilor de atac, în limitele recunoscute de lege. Or, din acest punct de vedere, Art. 97 alin.2 din legea nr. 303/2004 republicată prevede că exercitarea dreptului de a sesiza CSM nu poate pune în discuție soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătorești, care sunt

supuse căilor legale de atac. Însăși textul constituțional din Art.129 statuează că „Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”. Astfel, controlul legalității hotărârilor judecătorești este asigurat în cadrul sistemului căilor de atac.

6.13. Chiar dacă s-ar admite că CNCD nu ar exercita un control de legalitate al hotărârilor instanțelor, procedura ce decurge din declanșarea jurisdicției CNCD ar presupune, în ultimă instanță, adoptarea unui act administrativ-jurisdicțional ce vizează soluționarea unui conflict juridic dintre o persoană fizică și instanța de judecată, însine qua non legat de actul acesteia, hotărârea judecătorească, ceea ce nu poate fi asimilat decât unui act de imixtiune în activitatea instanței. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că puterile publice nu pot adresa instrucțiuni instanțelor de judecată, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (vezi în acest sens hotărârea pronunțată în cauza Van de Hurck v. the Netherlands, 19 aprilie 1994, parag. 45, coroborat cu hotărârile pronunțate în cauzele Benthem v. the Netherlands, 23 October 1985, Series A no. 97, p. 17, para. 40; H. v. Belgium, 30 November 1987, Series A no. 127, p. 34, para. 50; and Belilos v. Switzerland, 29 April 1988, Series A no. 132, p. 29, para. 64).

6.14. Dincolo de aceste considerente, cel puțin din modalitatea în care este formulată plângerea, s-ar putea înțelege, în subsidiar, că obiectul plângerii vizează împrerurarea generică, corelativă postării afișului ce produce efecte erga omnes, în speță tuturor celor care se adresează instanței de judecată. Deși o atare premisă ar pune în discuție calitatea procesuală a petentului, în sensul prevederilor art. 20 alin.1 coroborat cu art. 28 din O.G. nr. 137/2000 republicată, Colegiul este de opinie că de vreme ce scopul unui asemenea demers ar fi acțiunea în interes public, Colegiul poate reține o asemenea împrerurare spre analiză. Din acest punct de vedere, Colegiul observă că anunțul invocat în cauză are ca temei regulamentul de ordine interioară al instanței de judecată.

6.15. Colegiul observă că potrivit dispozițiilor art. 87 alin.2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum a fost modificat prin Hotărârea nr. 352/10.05.2006: „pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură și arhivă. În interesul infapturii justiției, avocații au prioritate”. În opinia Colegiului, analiza unei atare măsuri trebuie să aibă în vedere natura acesteia, scopul urmărit și potențialele consecințele juridice ce decurg prin efectul aplicării.

6.16. Din această perspectivă este evident că natura unei asemenea dispoziții este esențialmente organizatorică, stabilind cadrul raportului de serviciu dintre personalul instanțelor de judecată și public, în speță justițiabilii și alte categorii de persoane care se adresează sistemului judiciar. De altfel, în exercitarea prerogativelor manageriale, în scopul organizării eficiente a activității curților de apel și a instanțelor din circumscripția acestora, președinții curților de

apel iau măsuri pentru organizarea și buna funcționare a instanței pe care o conduc, precum și a activității instanțelor din circumscripție.

6.17. Prevederile cuprinse în art. 87 alin.2 din regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești sunt prin natura lor, reguli administrative menite să asigure funcționarea eficientă a instanței. Decurge astfel și scopul urmărit în reglementarea unor asemenea raporturi dintre persoanele care se adresează instanței și personalul acesteia, respectiv desfășurarea activității administrative a sistemului judiciar în interesul înfăpturii justiției.

6.18. Este evident că accesul la justiție constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem judiciar, constituind un drept fundamental. Convenția Europeană a Drepturilor Omului statuează în art. 6 că „Orice persoană are dreptul la judecare în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotări fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”. Curtea Constituțională a României a statuat că liberul acces la justiție presupune și accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția. Curtea a reținut că semnificația art.21 alin.(2) din Constituție, potrivit căruia accesul la justiție nu poate fi îngrădit prin lege, este aceea că nici o categorie sau grup social nu se poate exclude de la exercițiul drepturilor procesuale pe care le-a instituit (Vezi Decizia nr.204/2000, M.Of. nr.46/2001, CDH 2001, p.146). Din însăși conținutul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului rezultă cu pregnanță că „dreptul la judecare în mod echitabil” este un drept fundamental, în sens larg, cuprinzând toate garanțiile instituite de alin.1 al art. 6 din Convenție. O garanție subsecventă ce decurge din art. 6 alin.1 din Convenție este aceea a „termenului rezonabil”, altfel formulat, principiul celerității procedurilor judiciare.

6.19. Or, din punctul de vedere al consecințelor ce decurg din punerea în aplicare a dispozițiilor art. 87 alin.2 din regulament, acestea sunt de natură pur administrativă, atâta timp cât determină un cadru organizatoric ce vizează depunerea unor cereri, acte sau obținere de informații, fără niciun fel de răsfrângere asupra exercițiului drepturilor procesuale ale justițiabililor, i.e. liberul acces la justiție, dreptul la un proces echitabil, judecarea în termen rezonabil etc.

6.20. Nu există niciun dubiu că sub aspectul drepturilor procesuale, egalitatea părților reprezintă una dintre formele specifice de manifestare in re și ex usu a principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Constituție. Egalitatea poate fi privită sub două aspecte: ca egalitate a părților în raporturile procesuale cu instanța, garantată prin imparțialitatea acesteia și rolul ei deopotrivă activ; ca egalitate inter partes, garantată prin recunoașterea acelorași drepturi procesuale, prin posibilitatea acordată părților - și obligația instanței de a asigura - de a discuta în contradictoriu toate elementele de fapt și de drept ale cauzei, precum și garantarea dreptului la apărare, consacrat și el - ca drept fundamental (a se vedea în acest sens Ion Deleanu, Tratat de procedură civilă, Vol.1, Ed. 2, Editura C.H. Beck, 2007).

6.21. Pe de altă parte, având în vedere premisa faptului că ne situăm în câmpul de aplicare al unor reguli de natură administrativă menite să asigure funcționarea instanțelor, fără a se produce consecințe juridice asupra intereselor

procesuale ale justițiabililor, nu se poate ignora situația diferită în care se află avocații în raport cu alte persoane. Principiul tratamentului egal între persoane nu trebuie privit exclusiv din prisma egalității formale sau juridice care statuează că persoanele aflate în situații similare trebuie tratate similar. Egalitatea juridică se conceptualizează pe tratamentul egal bazat pe aparența similitudinii indiferent de contextul general. Având în vedere tocmai această ipoteză, se formulează cel de-al doilea corolar al principiului tratamentului egal între persoane, în speță, egalitatea substanțială. Egalitatea substanțială are în vedere ipoteza persoanelor aflate în situații diferite ce trebuie tratate diferit, cuprinzând două idei distincte: egalitatea de rezultat și egalitatea de oportunități. Egalitatea de rezultat presupune ca rezultatul unei măsuri aplicate unor persoane aflate în situații diferite să fie egal (a se vedea infra parag. 6.1., 6.2., 6.3.).

6.22. Din acest punct de vedere, avocatul este persoana care, având o calificare juridică superioară, asigură apărarea justițiabililor în fața instanțelor judecătorești sau a altor autorități publice, în condițiile determinate de lege (A se vedea I.Les, Instituții judiciare contemporane, Ed. C.H. Beck, 2007). Astfel cum prevede Statutul profesiei de avocat: „Scopul exercitării profesiei de avocat îl constituie promovarea și apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice de drept public și privat. În exercitarea dreptului la apărare..., avocatul are dreptul și obligația de a stăruii, prin toate mijloacele legale, pentru realizarea liberului acces la justiție, pentru un proces echitabil și soluționat într-un termen rezonabil, indiferent de natura cauzei sau de calitatea părților”. În același sens, Art. 7 alin.1 din Statut dispune că: „Avocatul este indispensabil justiției și justițiabililor și are sarcina de a apăra drepturile și interesele acestora”.

6.23. Așa cum a reținut și Înalta Curte de Casație și Justiție „nu poate fi ignorat caracterul esențial al aportului avocaților în ceea ce privește bunul mers al serviciului public realizat prin intermediul instanțelor judecătorești, inclusiv în vederea soluționării cu celeritate a proceselor și pentru reprezentarea părților de către categorii profesionale specializate cum sunt avocații (...) Aceste categorii profesionale, pot avea, adeseori, mai multe procese în aceeași zi, dar la instanțe judecătorești și parchete diferite”. (Decizia civilă nr. 1783 din 27 martie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție). Or, prin natura funcției îndeplinite precum și al locului în care își desășoară, în mod esențial, activitatea, avocatul nu se plasează într-o situație analoagă cu persoana care nu are o asemenea calitate și nu îndeplinește activitățile specifice profesiei de avocat în fața diferitelor instanțe de judecată sau a parchetelor de pe lângă instanțele de judecată.

6.24. De altfel, pronunțându-se asupra prevederilor art. 87 alin.2 și art. 92 alin.5 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că: „normele respective, reglementează, în primul rând, atribuțiile personalului instanțelor judecătorești, precum și raporturile pe care acesta trebuie să le aibă cu justițiabilii, fără a afecta în vreun fel, cadrul legal și constituțional de exercitare a drepturilor la accesul liber la justiție și cu atât mai puțin, a dreptului persoanei la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil”. În același sens, a reținut instanța supremă că: „Ținând seama de importanța deosebită pe care activitatea de reprezentare a

părților o are pe parcursul derulării procedurilor judiciare, C.S.M. în limitele competenței sale legale, era îndreptățit să stabilească reguli precise, menite a asigura o anumită prioritate și fluentă în desfășurarea activității administrative a instanțelor, precum și soluționarea cu celeritate a litigiilor și respectarea dreptului la apărare al tuturor participanților la procese” (Decizia nr. 1783 din 27 martie 2007 a Inaltei Curți de Casatie si Justitie)

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. *Cu șase voturi pentru și unul împotriva* ale membrilor prezenți la ședință: nu se pot reține mijloace probatorii de natură a aprecia săvârșirea unei fapte concrete de discriminare directă sau indirectă împotriva petentului de către autoritatea reclamată;
2. *Cu unanimitate de voturi* ale membrilor prezenți la ședință: aspectele privind soluționarea de către instanța de judecată a dosarelor consilierilor juridici și a avocaților nu intră sub incidența O.G. nr. 137/2000 republicată;
3. Clasarea petiției;
4. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;
5. O copie a hotărârii se va transmite părților: S   N   , cu domiciliul în   ;
Judecătoria Buzău, cu sediul în Buzău, Bd. N.Bălcescu, nr.8, jud. Buzău;
6. O copie a hotărârii se va transmite Consiliului Superior al Magistraturii spre informare.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc – Președinte

GERGELY Dezideriu – Membru

HALLER Istvan – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

POP Ioana Liana – Membru

VASILE Alexandru Vasile – Membru

VLAȘ Claudia Sorina - Membru

Opinie separată exprimată de membru în Colegiu, Haller István

1. Practica reclamatei se bazează pe **Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005.**, astfel în mod prioritar trebuie analizată această hotărâre.

2. Conform **Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005**, „Pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, președintelui instanței sau înlcuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură și arhivă. În interesul înlăptuirii justiției, avocații au prioritate.” (art. 87 alin. 2), totodată „au prioritate și consultarea dosarului cauzei, în următoarea ordine: avocați, părțile sau reprezentanții părților, experții și interpreții desemnați în cauză” (art. 92 alin. 5).

3. Ambele prevederi reprezintă o deosebire pe bază profesională, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la apărare.

3.1. Existența deosebirii este evidentă din însuși textul hotărârii: „avocații au prioritate”, „în următoarea ordine: avocații, părțile”.

3.2. Criteriul, de asemenea, este clar formulat. Diferențierea se crează între avocați și părți, în mod indirect între părțile care au condiția materială de a angaja un avocat și cei care nu.

3.3. Deosebirea afectează dreptul de acces la un proces echitabil și dreptul ca orice parte să se prezinte în fața instanței fără apărător. Hotărârea în cauză formulează: „*în interesul înfăptuirii justiției, avocații au prioritate*”. Rezultă că acțiunea în sine, garantată de art. 87 alin. 2 al **Hotărârii**, are importanță în înfăptuirea justiției. În mod similar, consultarea dosarului cauzei are o importanță majoră în exercitarea drepturilor părților în a-și formula poziția față de cauză. Faptul că avocații au prioritate, iar părțile neasistate de avocați pot aștepta ore în șir până când pot obține informații sau pot consulta dosarul, induce în persoana ideea că nu au ce căuta în fața instanței fără avocați, și reprezintă o presiune asupra lor să-și angajeze un avocat, chiar dacă nu au condiții materiale de a o face.

4. Într-un dosar anterior cu obiect similar, Consiliul Superior al Magistraturii, prin **Adresa nr. 1.441/1.154/2008**, a afirmat că legiuitorul poate stabili norme diferite pentru persoane aflate în situații diferite. În consecință, Consiliul Superior al Magistraturii consideră că, în ceea ce privește dreptul la apărare, avocatul și părțile nu sunt într-o situație analoagă, avocatului trebuie să i se ofere un tratament preferențiat. Această poziție nu este în concordanță cu dreptul de acces la un proces echitabil, garantat și de **Convenția europeană a drepturilor omului** prin art. 6. Consider că persoana care se apără singur, fără avocat, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi și de același tratament ca și persoana care a angajat un apărător, părțile dintr-un proces, în mod similar, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi și de același tratament ca și avocatul. În caz contrar, nu se realizează egalitatea deplină a părților în exercitarea drepturilor procedurale.

5. În consecință, trebuie să se analizeze dacă prevederile în cauză sunt sau nu sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.

6. Consiliul Superior al Magistraturii, prin **Adresa nr. 1.441/1.154/2008**, a invocat o singură justificare: „*măsura se justifică pentru buna administrare a actului de justiție*”. Această formulare este extrem de vagă, nu conține nicio garanție că metodele de atingere a acestui scop sunt adecvate și necesare. Buna administrare a actului de justiție ar fi garantat dacă oamenii nu ar fi obligați să aștepte timp îndelungat pentru a-și putea exercita drepturile procedurale, moment în care nu ar mai trebui să se asigure priorități avocaților. Faptul că se acordă aceste priorități pentru avocați, arată că actul de justiție nu este deloc bine administrat, iar măsura nu face altceva decât să scutească avocații de la stat la coadă și să oblige părțile să aștepte și mai mult, chiar până la infinit, având în vedere fluxul continuu de avocați care depun acte sau care consultă dosare.

7. În consecință, consider că prevederile art. 87 alin. 2 și art. 92 alin. 5 ale **Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005** sunt discriminatorii, întrucât acordarea priorității pentru avocați reprezintă o deosebire pe bază profesională, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la apărare.

8. Aplicarea acestei hotărâri discriminatorii se înscrie sub art. 2 alin. 4 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, care prevede: „*Orice comportament activ ori*

pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

9. Se observă că reclamata nu a depus puncte de vedere la dosar, astfel nu a formulat o justificare obiectivă privind diferențierea creată.

10. Privind justificarea obiectivă, prin juresprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968);

- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008);

- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

11. Privind probarea faptelor de discriminare, **O.G. nr. 137/2000**, republicată, prevede următoarele: „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.*”

12. În consecință, justificarea obiectivă a unei fapte de diferențiere trebuie oferit de persoana împotriva căreia s-a formulat sesizarea, care trebuie să dovedească că faptele sale nu constituie discriminare.

13. Consider că această obligație a reclamatului nu poate fi preluată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, care, în absența invocării unei justificări, nu poate inventa o justificare obiectivă prezumată. Nici **O.G. nr. 137/2000**, republicată, nici **Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor** nu prevede astfel de atribuții pentru Colegiul Director al CNCD.

14. Într-o cauză în care obiectul petiției forma condiționarea angajării unui director la o bibliotecă de cunoașterea limbii maghiare, în județul Harghita, Colegiul Director a constatat lipsa justificării obiective, fără să încerce să inventeze o astfel de justificare, deși s-ar fi putut invoca — în condițiile specifice ale regiunii — faptul că fondul de cărți cuprinde numeroase volume editate în limba maghiară și că vizitatorii bibliotecii sînt în majoritate de limbă maghiară (**Hotărârea nr. 775/16.12.2008**). Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu poate aplica tratament diferențiat în funcție de obiectul petiției, soluționând în mod diferit cauzele, aplicând o altă procedură.

15. În toate cazurile în care s-a invocat discriminarea în fața Curții Europene a Drepturilor Omului nu Curtea a căutat să motiveze tratamentul diferențiat, ci a solicitat ca reclamații (guvernele statelor) să o facă.

16. În mod similar, Curtea Europeană de Justiție arată că justificarea trebuie să fie invocată de reclamat, ea nu poate fi prezumată de instanțele care soluționează cazurile de discriminare (cauzele *Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE*, *Regina împotriva Secretary of State for Employment*, *ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez*, *B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive*, *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV*, *Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting*, *Susanna Brunnhofer împotriva Bank der österreichischen Postsparkasse AG*).

Data redactării 12.05.2010

Opinie majoritară redactat: D.G., Opinie separată: H.I.,
Tehnored. A.P., 3 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

